

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE
**VPLIVI SPLETNEGA PIRATSTVA NA ŠTUDENTE TEKOM
ŠTUDIJA**

Ljubljana, maj 2024

ALEKSANDER PERKO

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Aleksander Perko, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Vplivi spletnega piratstva na študente tekom študija, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Živo Kolbl

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preveril verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	SPLETNO PIRATSTVO	1
2.1	Začetki spletnega piratstva	2
2.2	Prednosti in slabosti spletnega piratstva	3
3	ETIČNOST SPLETNEGA PIRATSTVA	4
4	UKREPI ZOPER SPLETNEGA PIRATSTVA	6
4.1	Zakoni in predpisi	6
4.2	Drugi ukrepi proti spletnemu piratstvu	7
5	SPLETNO PIRATSTVO MED ŠTUDIJEJEM	8
6	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN RAZISKOVALNE DOMNEVE	9
7	PROCES NASTANKA ANKETE	11
8	ANALIZA PRIDOBLENEGA KONČNEGA VZORCA	12
9	ANALIZA IN PREVERJANJE HIPOTEZ	15
9.1	Prikaz analiz in preverjanje hipotez	15
9.2	Povzetek rezultatov in primerjava z ugotovitvami drugih raziskav	20
10	OMEJITVE RAZISKAVE	21
11	SKLEP	22
	LITERATURA IN VIRI	22
	PRILOGA	25

KAZALO TABEL

Tabela 1: Maksimalne in minimalne vrednosti	12
Tabela 2: Uporaba spletnega piratstva	12
Tabela 3: Vpliv finančnega položaja	13
Tabela 4: Nelegalnost spletnega piratstva 1	13
Tabela 5: Nelegalnost spletnega piratstva 2	13
Tabela 6: Težave s spletnimi nevarnostmi	13
Tabela 7: Uspešnost študija	14
Tabela 8: Vpliv piratstva na študij	14
Tabela 9: Frekvenčna porazdelitev spola	14
Tabela 10: Frekvenčna porazdelitev starosti	15
Tabela 11: Statistika pri testu 1	15

Tabela 12: Rezultati testa 1	16
Tabela 13: Statistika pri testu 2	17
Tabela 14: Rezultati testa 2	17
Tabela 15: Statistika pri testu 3	18
Tabela 16: Rezultati testa 3	18
Tabela 17: Rezultati testa 4	19
Tabela 18: Statistika pri testu 5	20
Tabela 19: Rezultati testa 5	20

SEZNAM KRATIC

angl. - angleško

SPSS – (angl. Statistical Product and Service Solutions); Rešitve za statistične izdelke in storitve

1 UVOD

Od prenašanja glasbe, filmov, iger do prenašanja računalniške opreme poznamo v spletu že veliko različnih načinov, kako lahko pridemo do omenjenih dobrin, ne da bi za njih plačali. V spletu nastajajo vedno novi načini takšne nezakonite, pa vendar masovno uporabljane poti do dobrin, ki jih s skupnim imenom imenujemo spletno oziroma digitalno piratstvo. Z namenom, da bom lahko spletno piratstvo proučeval z meni bolj znanega področja, sem se odločil za proučevanje odnosa študentov do spletnega piratstva.

V zaključni strokovni nalogi proučujem mnenja študentov do spletnega piratstva in njihov odnos do posledic spletnega piratstva. Prav tako me zanima, ali obstaja velika razlika v učni uspešnosti študentov, ki uporabljajo spletno piratstvo, in študentov, ki ga ne uporabljajo. Za to temo sem se odločil zaradi seminarske naloge pri enem izmed predmetov na Ekonomski fakulteti, v kateri sem dobil nova vprašanja o proučevani temi.

Najprej bolj podrobno predstavim, kaj piratstvo in spletno piratstvo sploh pomeni ter kaj so ugotovile nekatere izmed dosedanjih študij, ki so bile že izvedene na to temo. S pomočjo spletne ankete sem pridobil vzorec študentov. Pridobljeni podatki pa so v zaključni strokovni nalogi analizirani s pomočjo programa SPSS. Prav tako proučujem druga vprašanja, na katerih ni možno izvajati smiselnih analiz s pomočjo programa SPSS, vendar pa lahko še vedno naredimo smiselne sklepe glede na rezultate.

Cilj zaključne strokovne naloge je pridobiti nov vpogled v proučevano temo in dobiti odgovore na nova vprašanja, ki so se pojavila pri proučevanju te teme. Naloga je lahko koristna vsakemu, ki ga zanima vpliv spletnega piratstva na študente med študijem, pa tudi ostalim, ki si želijo razširiti znanje na tem področju.

2 SPLETNO PIRATSTVO

Čeprav sta na prvi pogled piratstvo in spletno piratstvo podoben pojav, pa vendar imata oba pojma zelo različne definicije. Piratstvo ima kar nekaj različnih definicij, vendar pa lahko pojem razširimo na nedovoljeno uporabo, posredovanje ali celo odvzem stvari, ki niso naše lastnine. Nekateri upoštevajo piratstvo kot krajo lastnine za pridobivanje denarne vrednosti, prav tako lahko piratstvo povežemo tudi s krajo lastnine na morju (Moore in McMullan, 2009).

V primerjavi z definicijo piratstva se pri definiciji digitalnega piratstva malo oddaljimo od denarne povezanosti in se bolj osredotočamo na to, kaj točno piratimo. Ena izmed najpogostejših definicij za digitalno piratstvo je opredeljena v delu Gunterja in drugih: »Digitalno piratstvo je dejanje kopiranje digitalnega blaga, ki vključuje programsko opremo, dokumente, zvok (vključno z glasbo in glasom) in video iz katerega koli razloga, razen za

varnostno kopiranje brez izrecnega dovoljenja in nadomestilo imetniku avtorskih pravic z uporabo računalniške tehnologije» (Gopal in drugi, 2004; Higgins in drugi, 2006).

Spletno piratstvo lahko razdelimo tudi na več različnih vej glede na vrsto podatkov, ki so pridobljeni s pomočjo piratstva, in sicer poznamo spletno piratstvo za pridobivanje glasbe, računalniških iger, programske opreme itd. Tu je zanimivo omeniti, da so zaradi piratstva velikokrat, še posebno s strani glasbe, prikazane velike denarne izgube. Tu se je pomembno zavedati, da čeprav podatki kažejo na velike denarne izgube, to ni nujno res, saj nekateri storilci spletnega piratstva tega ne počnejo zaradi denarne koristi in ni nujno, da bi oseba, ki je pridobila s pomočjo piratstva neko vsebino, to isto vsebino pridobila tudi s pomočjo denarja. Velikokrat se za spletno piratstvo ljudje odločajo tudi zaradi drugih razlogov, kot so na primer enostavnost uporabe, hitrost prenosa in tudi možnost urejanja vsebine (Gunter in drugi, 2010).

2.1 Začetki spletnega piratstva

Prvi začetki spletnega piratstva segajo v osemdeseta leta prejšnjega stoletja. V tistih časih so s pomočjo disket lahko podatke kopirali in jih nato posredovali drugim uporabnikom. Takšno kopiranje seveda ni bilo dovoljeno s strani avtorjev, kar pomeni, da je bila takšna uporaba oziroma deljenje kopij prvi začetek novega načina piratenja vsebin (Jindal, 2024).

V sledečih devetdesetih letih pa je piratstvo dobilo novo veliko razširitev z uvedbo interneta. Pojavilo se je veliko novih spletnih strani z možnostjo pridobitve piratskih vsebin, kot so glasba, igre in programska oprema. Posebno omembo je tu treba dati t. i. spletnemu mestu Napster, na katerem so si uporabniki lahko izmenjevali in objavljali zvočne datoteke. Takšna vrsta izmenjave datotek med posameznimi uporabniki se je nato razširila na drugih spletnih mestih tudi za druge vsebine. Od leta 2000 naprej pa se je pojavila nova oblika pretakanja podatkov, in sicer z imenom torrent. Takšna oblika pretakanja podatkov je še bolj omogočala razširitev piratskih aktivnosti (Jindal, 2024).

Eno izmed najbolj globalno uporabljanih spletnih mest, ki se poslužuje takšnega načina prenašanja datotek, je spletna stran The Pirate Bay. Na tem spletnem mestu so uporabniki lahko s pomočjo torrentov prenašali različne vsebine, od že prej omenjenih vsebin pa tudi po novem epizode serij in celo filmov (TorrentFreak Publishing, 2024).

Z vedno večjo hitrostjo interneta je uporaba spletnega piratstva postajala vedno večja, prav tako so nastala nova spletna mesta, ki so omogočala gledanje filmov in serij prek spleta brez prenašanja datotek. So pa z razširitvijo piratstva nastajali mnogi predpisi, zakoni in kazni, ki so skušali uporabnike omejiti ali celo odvrniti od uporabe spletnega piratstva.

2.2 Prednosti in slabosti spletnega piratstva

Pri uporabi piratstva se je pomembno zavedati, da čeprav ta aktivnost na prvi pogled nima velikih posledic, pa vendar lahko posledice vidimo v več različnih situacijah. Te posledice niso nujno samo negativne, vendar tako dejanje ni tako nedolžno, kot se zdi s strani izvajalcev.

Največje negativne posledice, ki so največkrat prikazane s strani spletnega piratstva, so seveda denarne izgube s strani ustvarjalcev in ponudnikov vsebin, ki jih uporabniki piratskih storitev pridobijo po neuradnih poteh. Ker v tem primeru avtorji ne dobijo plačila za svoje delo, to avtorjev ne motivira za nadaljnje ukvarjanje s temi vsebinami in so lahko tudi prisiljeni k zaustavitvi vseh aktivnosti, povezanih s temi vsebinami, če seveda teh aktivnosti niso več sposobni financirati. Posledično lahko zaradi primanjkovanja denarnih sredstev podjetja začnejo odpuščati zaposlene.

Med negativne posledice lahko štejemo tudi kazenske postopke za vse uporabnike spletnega piratstva. Ne le, da je v primeru ukvarjanja možnost, da uporabnike pristojne oblasti ujamejo in kaznujejo, ampak morajo zaradi izvajanja piratskih aktivnosti oblasti ustvariti in zaposliti ljudi, ki iščejo tiste, ki se ukvarjajo s prepovedanimi aktivnostmi. Takšne aktivnosti seveda niso brezplačne za državo in bi lahko ta sredstva namenili veliko bolj pomembnim področjem. V primeru takšnih prekrškov imamo v slovenskem in tudi evropskem zakonu določene visoke denarne kazni, prav tako lahko uporabnike doleti zaporna kazen.

Piratstvo pa nima nujno le slabih posledic. Zaradi možnosti pridobitve vsebin, ki jih nekateri mogoče ne bi mogli pridobiti s pomočjo uradnih poti, lahko pride do večje razpoznavnosti in tudi do večjega zadovoljstva s strani tistih, ki jih takšne vsebine zanimajo. S to možnostjo lahko v nekaterih primerih tudi pridobimo stranke, ki po piratstvu naših prejšnjih vsebin postanejo pripravljene plačati za nadaljnjo uporabo naših novih vsebin.

Med najbolj prepoznavnimi prednostmi, ki so pogosto tudi najpogostejši razlog za uporabo spletnega piratstva, je dejstvo, da so tako pridobljene vsebine brezplačne in za njihovo pridobitev potrebujemo le nekaj osnovnega računalniškega znanja. S tehnološkim napredkom se potrebno znanje vedno bolj zmanjšuje, prav tako se večata raznolikost in velikost vsebin, ki jih lahko piratimo.

Pri ukvarjanju s starejšimi vsebinami lahko najdemo še eno pozitivno dejstvo, in sicer se v primeru starejših vsebin, kot so videoigre, platforme, na katerih lahko te vsebine izvajamo, izgubijo s časom in postanejo nedostopne. S pomočjo piratenja teh vsebin pa so nastali tudi novi načini prilagoditve obstoječih sistemov, ki omogočajo izvajanje starejših vsebin.

3 ETIČNOST SPLETNEGA PIRATSTVA

Pri uporabi spletnega piratstva se uporabniki velikokrat ne sprašujejo, ali je njihovo dejanje pravilno in moralno sprejemljivo. Piratstvo, ki uporablja spletne strani, je mnogokrat zaznано kot kršitev brez hudih posledic. Na področju moralnosti in etike, zaznane s strani uporabnikov takšnih storitev, so bile izvedene že mnoge študije, ki so nam omogočile boljši vpogled v način razmišljanja in dojemanja uporabnikov.

Kot prva izmed bolj pomembnih ugotovitev študij je dejstvo, da različne starostne skupine, kot so na primer študentje, odrasli in upokojenci, gledajo na spletno piratstvo podobno. Prav tako je razvidno tudi dejstvo, da obstajajo razlike v mnenju do spletnega piratstva med študenti glede na njihove družbene položaje oziroma glede na njihovo premoženje. Študentje s pomanjkanjem finančnih sredstev pogosto nimajo velike izbire ali zadržkov do uporabe spletnega piratstva za pridobivanje vsebin, ki jih drugače ne morejo pridobiti. V nasprotju s tem se študenti iz bolj premožnih družin piratstvu lažje izognejo, saj nimajo potrebe po uporabi spletnega piratstva (Tomczyk, 2021).

Vpliv na uporabo spletnega piratstva ima tudi odnos družinskih članov do piratstva. To so ugotovile študije (Gunter, 2008; Hohn in drugi, 2021), kjer rezultati kažejo, da obstaja močan socialni vpliv glede uporabe piratstva. Po pregledu in primerjavi del (Dionísio in drugi, 2013; Lee in drugi, 2019) je razvidno, da ima tudi pri piratstvu knjig in digitalnih e-knjig velik vpliv socialni vidik s strani vrstnikov.

Spet druge študije (Al-Rafee in Cronan, 2006; Ramayah in drugi, 2009; Wu in Yang, 2011) so pokazale, da na piratstvo vplivajo tudi moralna prepričanja in navade posameznikov. Pri piratstvu glasbe so študije (Malin in Fowers, 2009; Gunter in drugi, 2010) predvsem poudarjale že zelo zgoden in pomemben vpliv na mišljenje in vedenje do piratstva mladostnikov, Rob in Waldfogel (2006) pa sta prikazala, kako velike so lahko posledice piratstva s strani finančnih izgub.

Nekatere študije tudi kažejo na to, da je spletno piratstvo velikokrat zaznано kot bolj sivo območje med kršitelji in ga ne smatrajo kot trdno nezakonitega. Izpostavljena je tudi možnost, da se ljudje, ki se drugače držijo zakonov, ukvarjajo s piratstvom prav zaradi slabe sledljivosti in prepoznavnosti kršitev, kar velikokrat pripelje do tega, da kršitelji za svoje nezakonite dejavnosti niso kaznovani in zato nimajo razloga, da bi prenehali s takšnimi dejavnostmi (Moore in McMullan, 2009).

Zanimivo ugotovitev je možno najti tudi v študiji (Krawczyk in drugi, 2015), kjer so primerjali odnos študentov do piratstva z ostalim prebivalstvom. Ugotovili so, da med prepričanju in mnenji študentov in ostalega prebivalstva ni velikih razlik ter da se standardna prepričanja o piratstvu ne razlikujejo med študenti in preostalimi ljudmi.

Prav tako se veliko študij strinja, da je digitalno piratstvo zelo težko izkoreniniti. Zaradi dokaj enostavnih načinov objavljanja in pridobivanja piratskih vsebin so ti načini velikokrat

bolj enostavni in veliko cenejši kot kupovanje teh istih vsebin po legalnih in poštenih poteh (Reiss, 2010).

Študija, ki sta jo opravila Akbulut in Dönmez (2018), je celo pokazala, da nekateri uporabniki piratstva precenijo koristi in zaznajo kazni kot prelahke ter jih lahko zaznajo popolnoma drugače, kot so v realnosti. Še eno zanimivost lahko najdemo tudi v dejstvu, da obstajajo tudi med študenti iz različnih držav razlike. Kini in drugi (2004) so naredili primerjavo med tajskimi in ameriškimi študenti, kjer so se pojavile razlike v vedenju do piratstva ne le glede na nacionalnost, temveč tudi na spol.

Kot lahko iz navedenih raziskav povzamemo, obstaja veliko dejavnikov, ki lahko vplivajo na posameznikovo odločanje za uporabo spletnega piratstva. Seveda ni nujno, da se uporabniki sami teh dejavnikov pri svoji izbiri zavedajo in se zaradi pomanjkanja znanja o posledicah spletnega piratstva lahko tudi obnašajo oziroma odločijo drugače, kot pa bi se v primeru, da bi bolj podrobno spoznali, kako uporaba spletnega piratstva vpliva na vsebine, ki jih piratijo. Zanimivo bi bilo preiskati, koliko ljudi bi se odločilo za uporabo piratstva, če bi se zavedali dejstva, da če bi se vsi uporabniki neke vsebine odločili za uporabo piratstva, potem bi lahko posledično to tudi pomenilo prekinitev aktivnosti te vsebine zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Med preiskanimi študijami pa mi ni uspelo najti raziskave o uporabi spletnega piratstva med ljudmi, ki se sami ukvarjajo z ustvarjanjem vsebin, ki so po navadi tarče piratskih aktivnosti. Možno je, da se ljudje, ki se ukvarjajo s takšnimi aktivnostmi, bolje spoznajo s procesom financiranja njihovih del in se zato aktivno izogibajo uporabi storitev, ki bi lahko bile konec koncev usmerjene tudi k njihovim izdelkom. Je pa na žalost premajhna populacija študentov, ki bi se aktivno ukvarjali z videoigami, glasbo in drugimi takšnimi vsebinami, ki lahko postanejo tarča piratstva, zato te raziskave ni smiselno izvajati na študentih in je nisem mogel vključiti v zaključno strokovno nalogo. Takšno raziskavo bi bilo bolj smiselno izvesti pri starejših osebah, ki so zaposlene v podjetjih, ki se ukvarjajo z omenjenimi vsebinami.

Čeprav etičnost in moralnost ni edini pogoj, ki je pomemben pri odločitvi o uporabi spletnega piratstva, pa vendar lahko vidimo iz rezultatov preiskav, da ima dokaj velik vpliv. S pomočjo večjega ozaveščanja o etičnem ozadju posledic piratstva bi lahko pripomogli k večjemu izogibanju uporabe pridobivanja sredstev na tak način. Navsezadnje pa je odločitev o uporabi prepuščena posameznikom. Čeprav lahko z določenimi ukrepi in ozaveščanjem zmanjšamo ali celo preprečimo uporabo spletnega piratstva, lahko spet v drugih primerih, pri ljudeh, ki imajo drugačno mišljenje, ne glede na naše napore, pridejo posamezniki do svojih zaključkov in se odločijo povsem drugače, kot to diktira etika. Obstajajo pa seveda v takšnem primeru za njihovo vedenje že vnaprej določene posledice.

4 UKREPI ZOPER SPLETNEGA PIRATSTVA

Od začetka spletnega piratstva pa do danes so nastali že številni predpisi in zakoni, ki skušajo prepovedati ali pa vsaj omejiti uporabo spletnega piratstva. Razlog, zakaj v nekaterih primerih govorimo o omejitvi in ne popolni prekinitvi ukvarjanja s takšnimi dejavnostmi, je povezan z načinom iskanja kršiteljev in omejitev pri tem.

4.1 Zakoni in predpisi

V zvezi s spletnim piratstvom so kazni in predpisi v večini držav zelo točno določeni. Velikokrat so te kazni tudi dokaj velike. Tako v Sloveniji kot tudi na evropskem področju spadajo kršitve s področja spletnega piratstva pod kršitve avtorskih pravic. V teh primerih so kršitve v zakonih razdeljene glede na različne možne prekrške, kot so nedovoljeno kopiranje, prenašanje ali posredovanje vsebin. Kazni pa so v teh primerih lahko visoke, in sicer denarne kazni do višine četrta milijona in zaporne kazni, ki segajo od enega do osmih let (Zakonodaja.com, brez datuma; Justia, 2023).

Pa vendar pride zelo malokrat do dejanskih posledic in kazni, saj je spletno piratstvo zaradi neposeganja v človekove pravice o zasebnosti zelo težko dokazati. Zato se kršitelji velikokrat izognejo kazni, še posebej v primeru, da opravljajo omenjene kršitve doma. Glede na trenutna pravila in zakone, ki jih imamo v naši družbi, ni dovoljeno globalno spremljanje vseh aktivnosti, ki jih posamezniki opravljajo v svojem prostem času. Čeprav bi nam takšno spremljanje lahko pomagalo pri ugotavljanju možnih kršitev in nepravilnosti, pa vendar takšno spremljanje ni ne etično ne moralno, saj bi posameznikom posegli preveč v njihove vsakdanje dejavnosti in s tem uničili kakršno koli zasebnost. Prav tako bi bil tak nadzor preobširen in bi potreboval velika finančna sredstva.

V študijah (Siegfried, 2005; Rahim in drugi, 1999; Konstantakis in drugi, 2010) lahko najdemo tudi ugotovitev, da se pri soočanju študentov z negativnimi posledicami piratstva pojavi zanimivo nasprotje. In sicer se študentje po navadi zavedajo negativnih posledic in se tudi strinjajo s hujšimi kaznimi za takšne kršitve. V nasprotju s tem pa se ti isti študenti odločijo za nadaljnjo uporabo piratstva in jih ne le ne odvrne od piratstva, temveč na njih nima velikega ali sploh kakršnega koli vpliva.

Velik dejavnik, ki tudi posledično zavira popolno prenehanje digitalnega piratstva, je prepričanje in odnos študentov do piratstva. Tudi s trenutnim zakonom in predpisanimi kaznimi se veliko oseb, ne le študentje, še vedno ukvarja s piratstvom. Zato ker v končni meri veliko več finančnih sredstev prihranijo v času uporabe spletnega piratstva, kot pa morajo nato plačati za kršitve. Pri odnosu študentov do piratstva je zanimivo, da se študentje po navadi zavedajo, da originalni avtorji ne bodo prejeli plačila za svoje delo, pa vendar jih to ne odvrne od uporabe piratstva (Reiss, 2010).

Raziskave so pokazale, da so najučinkovitejše orodje za preprečitev uporabe spletnega piratstva ravno zakoni in kazni. Vendar pa trenutni sistem velikokrat ne zazna ali pa nima dovolj dobrih zaščit proti spletnemu piratstvu ter se kršitelji po navadi izognejo sistemu (Sin in drugi, 2021).

4.2 Drugi ukrepi proti spletnemu piratstvu

Pomembno se je zavedati, da čeprav zakoni in predpisi ostajajo najboljša izbira za preprečevanje spletnega piratstva, konec koncev niso edini ukrep, ki lahko zmanjša uporabo teh nezakonitih aktivnosti. Tu bi predvsem izpostavil ozaveščanje in izobraževanje ljudi o naravi spletnega piratstva in posledic, ki jih s sabo piratstvo prinese. Prav tako pa imajo veliko vpliva tudi proizvajalci tistih vsebin, ki jih pogosto piratijo, saj lahko z ustrezno zaščito že sami preprečijo možnosti kršitev (Harel, 2022).

Eden izmed načinov zmanjševanja uporabe spletnega piratstva, ki je odvisen od proizvajalcev, je, da proizvajalci skušajo čim bolj zmanjšati dejavnike, ki po navadi uporabnike prepričujejo k uporabi spletnega piratstva. Eden izmed najpomembnejših takšnih dejavnikov je seveda cena izdelka ali storitev. S čim bolj ugodno ceno za uporabnike, ki pa mora seveda biti sprejemljiva tudi za proizvajalce, lahko zmanjšajo možnost uporabe spletnega piratstva za vsebino pri tistih uporabnikih, ki so na cene bolj občutljivi. Tu obstajajo razlike v posameznikih glede na njihove družbene položaje, finančno sposobnost, tudi glede na nacionalnost obstajajo določene razlike. Cena pa seveda ni edini tak dejavnik. Poleg cene imamo tudi vse druge storitve, ki jih proizvajalci lahko ponudijo dodatno k nakupu, kot so na primer servisne storitve, nagradne igre itd. Vsi ti dejavniki se nato pri uporabnikih seštevajo in pripomorejo k večjemu zadovoljstvu z nakupom, kar seveda zmanjša potrebo po piratenju (Harel, 2022).

Obstajajo tudi drugi načini, kako se lahko ustvarjalci vsebin, ki so pogosto tarče spletnega piratstva, kopiranja in drugih kaznivih dejanj, zavarujejo že sami. Poleg bolj splošno uveljavljenih ukrepov, kot je pridobitev dokumentov o avtorskih pravicah in lastnini, lahko izdelke zavarujemo že pri izdelavi. Ta način se pojavlja najpogosteje pri programskih datotekah in videoigrah, in sicer je tu mišljeno predvsem varnostno kodiranje in ustvarjanje varnostnih sistemov v programiranju. Ustvarjalci na področju programiranja so do sedaj že uspeli pripraviti več različnih načinov prepoznav v sistemih, ki prepoznajo, ali je bila videoigra pravilno prenesena ali je bila igra kopirana, kupljena itd. (Harel, 2022).

V povezavi s programiranjem zaščit v programih se je pojavil še en način zaščite vsebine. Dandanašnje vsebine so sedaj pogosto programirane tako, da za izvajanje potrebujejo pripadajoče aplikacije, ki so po navadi ponujene s strani prodajalcev. To pomeni, da moramo v nekaterih primerih za uporabo določenih vsebin najprej dodatno prenesti še druge aplikacije, ki nam sploh omogočijo nakup ali zagon teh vsebin. Z uporabo takšnega sistema lahko onemogočimo možnost spletnega piratstva za vse tiste uporabnike, ki se na

računalništvo ne spoznajo dovolj dobro, da bi ustvarili druge načine za zagon vsebin brez uporabe pripadajočih aplikacij.

Seveda pa lahko tisti, ki imajo dovolj obširno znanje o računalniških sistemih, najdejo ali celo izumijo popolnoma nove programe, ki jim omogočijo ne le nezakonito izvajanje naših vsebin, temveč tudi objavljane teh nezakonitih rešitev na spletnih straneh, ki so namenjene spletnemu piratstvu. Prek takšnih spletnih strani lahko nato uporabniki prenesejo že spremenjene datoteke, ki ostalim omogočijo takojšnjo uporabo. Tak način uporabe priležnih aplikacij lahko pomaga pri zaviranju spletnega piratstva, ni pa sam po sebi zadosten.

5 SPLETNO PIRATSTVO MED ŠTUDIJEM

Glede na to, kakšne vsebine se pridobivajo s pomočjo spletnega piratstva, ni preveč presenetljivo, da lahko najdemo veliko govora tudi o prisotnosti spletnega piratstva med študenti. Študentje, ki sami v času študija nimajo velikega finančnega prihodka, so po navadi prisiljeni nekako najti drug način do pridobitve njim zanimivih vsebin. Seveda je to odvisno tudi o družinskih razmer in v katerem družbenem sloju se nahajajo. Tisti iz bolj premožnejših družin po navadi nimajo velike iniciative za uporabo spletnega piratstva, saj uporaba takšnih spletnih strani pride skupaj z določenimi nevarnostmi, še posebno so nevarne okužbe z različnimi računalniškimi virusi. Tisti študentje iz družin, ki se nahajajo v bolj nižjih družbenih slojih in imajo nižje finančne prihodke, pa se posledično znajdejo v situaciji, kjer pogosto nimajo dovolj finančnih sredstev za možnost nakupa vsebin, namenjenih osebni zabavi, in imajo večji razlog za ukvarjanje s spletnim piratstvom.

Glede na raziskavo (Aziz, 2023) je razvidno, da študentje uporabljajo piratstvo tudi za namen pridobivanja akademskih člankov. Za nekatere študente je bil zadosten razlog že nedostopnost vsebin na spletu, saj je po njihovem nesmiselno, da morajo vsakič, ko te vire potrebujejo, fizično hoditi v knjižnice in s tem po nepotrebnem tratiti čas. To se je še posebno izrazilo pri virih vsebin, ki so za proučevano temo bolj osnovni oziroma bistvene pomembnosti.

Obstajajo tudi drugi viri in raziskave, ki pregledujejo piratenje akademskih virov. Po rezultatih raziskave (Czerniewicz, 2016) je možno razbrati, da piratenje akademskih vsebin ne le obstaja, temveč je med študenti močno prisotno. Študentje v raziskavi velikokrat poudarjajo množično uporabljanje piratstva in krivdo pogosto prelagajo na druge udeležence v procesu pridobivanja znanja, kot so različni viri pridobivanja akademskih člankov tako v knjižnicah kot tudi prek spleta. Tudi tu so bile najdene ugotovitve, da obstaja tudi med študenti prisotnost zelo slabega zavedanja, kaj spletno piratstvo in plagiatorstvo sploh pomenita ter kako se mu izogniti. Nekateri se celo zelo zavzemajo za pridobivanje akademskih vsebin s pomočjo piratstva, saj naj bi bil namen ukvarjanja s takšnimi vsebinami pridobivanje in razširitev novega znanja. Tu tudi izpostavijo, da je tako novo znanje s pomočjo akademskih virov velikokrat predraga izbira, kar je za študente brez velikih

finančnih virov velikokrat tudi resnično dejstvo. Zdi se, da na področju učenja in pridobivanja novega znanja velikokrat najdemo nesoglasja med tistimi, ki te storitve ustvarjajo in ponujajo, ter tistimi, ki te storitve uporabljajo.

Še en dokaz, da obstajajo tudi med študenti iz različnih držav razlike, najdemo v podobni študiji (Kini in drugi, 2004). Tu so naredili primerjavo med tajskimi in ameriškimi študenti, kjer so se pojavile razlike o vedenju do piratstva ne le glede na nacionalnost, temveč tudi glede na spol, in sicer so po rezultatih raziskave za piratstvo bolj dosledni moški.

6 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN RAZISKOVALNE DOMNEVE

Glede na proučeno teorijo sem s pomočjo vnaprej pridobljenega novega znanja izpostavil pet ključnih novih vprašanj, na katera želim odgovoriti v zaključni strokovni nalogi. Zraven sem si zastavil še pri vsaki hipotezi pripadajoča vprašanja in domneve, na podlagi katerih bom nato pridobljene podatke s pomočjo ankete testiral v programu SPSS.

Raziskovalno vprašanje 1: Ali uporabljate spletno piratstvo? Uspešnost študija/povprečna ocena?

- **Hipoteza 1:** Študenti, ki se s piratstvom ne ukvarjajo, imajo v povprečju višjo učno uspešnost kot študenti, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.
- **Ničelna domneva (H0):** Študentje, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, imajo statistično značilno enako ali manjšo študijsko uspešnost kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.
- **Alternativna domneva (H1):** Študentje, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, imajo statistično značilno večjo študijsko uspešnost kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.
- **Opravljen test:** primerjava dveh aritmetičnih sredin za neodvisni merjenji.

Tukaj me je zanimalo, ali obstaja očitna statistična razlika v pridobljenih ocenah študentov, glede na to, ali uporabljajo spletno piratstvo ali ne. Ker vzame ukvarjanje s spletnim piratstvom kar nekaj časa in truda in lahko ukvarjanje s takšnimi aktivnostmi odvrne pozornost od učenja, me je zanimalo, ali je ta vpliv dovolj moteč, da bi se na koncu poznal na ocenah. Je pa tudi res, da mora nekdo, ki se ukvarja s spletnim piratstvom, imeti dovolj dobro znanje s tega področja in ima po navadi tudi določeno motivacijo za ukvarjanje s takšnimi aktivnostmi. S pomočjo raziskave (Lee in drugi, 2019) mi je uspelo oblikovati ustrezno hipotezo.

Raziskovalno vprašanje 2: Kako dobro je vaše digitalno znanje? Ali uporabljate spletno piratstvo?

- **Hipoteza 2:** Študenti, ki se s spletnim piratstvom bolj ukvarjajo, imajo boljše digitalno znanje kot tisti, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.

- **Ničelna domneva (H0):** Študentje, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, imajo statistično značilno enako ali slabše digitalno znanje kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.
- **Alternativna domneva (H1):** Študentje, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, imajo statistično značilno boljše digitalno znanje kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.
- **Opravljen test:** kontingenčna tabela.

Kot omenjeno pri prejšnjem vprašanju, mora nekdo, ki se ukvarja s spletnim piratstvom, imeti dovolj dobro tehnično znanje, da lahko opravlja piratske prenose datotek s spleta. To povezavo lahko najdemo tudi v drugih raziskavah (Konstantakis in drugi, 2010; Rahim in drugi, 1999). Prav tako mora dovolj dobro poznati in se izogibati raznim spletnim nevarnostim, ki se nahajajo najpogosteje ravno blizu takšnih spletnih strani, ki ponujajo zastoj dobrine. S tem vprašanjem sem hotel preveriti digitalno znanje v mojem vzorcu, v primerjavi s tem, ali se poslužujejo spletnega piratstva.

Raziskovalno vprašanje 3: Ali ste imeli kdaj težave s spletnimi napadi, kot so vdori v sistem, virusi in podobno? Ali uporabljate spletno piratstvo?

- **Hipoteza 3:** Študentje, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi, se spletnega piratstva bolj poslužujejo kot tisti z negativnimi izkušnjami.
- **Ničelna domneva (H0):** Med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, je statistično značilno manjše ali enako število študentov, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi.
- **Alternativna domneva (H1):** Med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, je statistično značilno večje število študentov, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi.
- **Opravljen test:** kontingenčna tabela.

Podobno kot pri prejšnjem vprašanju, le da tu preverjam povezavo med uporabo spletnega piratstva med študenti in ali so ti isti študenti, ki uporabljajo piratstvo, imeli do sedaj že kakšne težave. S pomočjo raziskave (Tomczyk, 2021) sem hipotezo oblikoval tako, da preverja tudi težave, ki so povezane z različnimi virusi v računalniškem sistemu.

Raziskovalno vprašanje 4: Ali se strinjate s trditvijo, da bi se več ljudi izogibalo piratstva, če bi bile v zakonu določene hujše kazni?

- **Hipoteza 4:** Več kot 50 % študentov meni, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva odvrnile več ljudi od uporabe.
- **Ničelna domneva (H0):** Delež študentov, ki se strinja, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva od uporabe odvrnile več ljudi, je manjši ali enak 50 %.
- **Alternativna domneva (H1):** Delež študentov, ki se strinja, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva od uporabe odvrnile več ljudi, je večji od 50 %.
- **Opravljen test:** z preizkus za delež.

Pri četrtem in petem vprašanju sem idejo dobil pri moji seminarski nalogi, kjer sem preverjal podobne stvari, vendar pa so bila vprašanja postavljena malo preveč nerodno, da bi lahko iz tistih vprašanj nato naredil teste in razvil neke zaključke. Tudi tu sem si pri oblikovanju ustrezne hipoteze pomagal z raziskavo, ki so jo opravili Sin in drugi (2021).

Raziskovalno vprašanje 5: S katerimi izmed naštetih dejavnosti se najpogosteje ukvarjate?

- **Hipoteza 5:** Študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.
- **Ničelna domneva (H0):** Med študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, je manj ali enako 50 % takšnih, ki se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.
- **Alternativna domneva (H1):** Med študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, je več kot 50 % takšnih, ki se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.
- **Opravljen test:** hi-kvadrat preizkus za porazdelitev.

S pomočjo tega vprašanja sem želel preveriti povezavo med uporabo spletnega piratstva med študenti, ki se v prostem času ukvarjajo z digitalnimi vsebinami, in študenti, ki se v svojem prostem času ukvarjajo z drugimi aktivnostmi, kot so šport, umetnost itd.

7 PROCES NASTANKA ANKETE

Poleg glavnih vprašanj sem glede na hipoteze dodal tudi nekaj drugih vprašanj, z namenom, da bi v proučevane teme pridobil še boljši vpogled. V ta namen sem takšna vprašanja velikokrat oblikoval tako, da so bili možni odgovori čim bolj enostavni in jasni, se pravi v nominalni obliki.

Na začetek sem postavil nekaj bolj splošnih vprašanj o uporabi spletnega piratstva. Demografska vprašanja sem postavil na konec. Anketo sem razdelil glede na to, ali anketiranec uporablja spletno piratstvo ali ne. Tako sem lahko dobil boljši vpogled v mišljenje obeh skupin v mojem vzorcu. V vzorec so bili najprej zajeti študenti Ekonomske fakultete v Ljubljani, vendar je bil odziv prešibak, zato sem moral poiskati večji vzorec.

Na koncu je bila anketa sestavljena iz 19 vprašanj, vsi anketiranci so enako odgovarjali na prvih osem in zadnja tri demografska vprašanja. Od devetega do vključno 13. vprašanja so odgovarjali tisti anketiranci, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, od 14. do vključno 16. vprašanja pa so odgovarjali tisti anketiranci, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo. Anketo sestavljajo večinoma nominalna in ordinalna vprašanja, z izjemo vprašanja o starosti, ki je razmernostno.

8 ANALIZA PRIDOBLENEGA KONČNEGA VZORCA

Kot že omenjeno, sem za končni vzorec vzel študente fakultet v Sloveniji. Vzorec nima omejitve glede izbrane smeri študija in stopnje študija. V povprečju so v vzorcu mladi ljudje s povprečno starostjo 23 let. Vzorec je bil pridobljen s pomočjo spletne ankete na portalu 1KA. Anketa je bila objavljena tri mesece, v tem času pa je nanjo ustrezno odgovoril 101 anketiranec. Skupno število ljudi, ki so odprli anketo, pa je bilo 286. Stopnja odziva je v tem primeru 35,31-odstotna.

Za boljšo predstavitev in lažje razumevanje podatkov bom najprej prikazal nekaj bolj osnovnih podatkov in informacij, kot so minimalne in maksimalne vrednosti, in tam, kjer je to bolj smiselno, bom zraven pojasnil še frekvenčne porazdelitve.

V tabeli 1 so prikazane minimalne in maksimalne vrednosti pri številskih spremenljivkah. Tu sem moral pri vprašanju o starosti zaradi neresnosti ali napake odgovor enega respondenta eliminirati, saj je pri izpolnjevanju ankete odgovoril na vprašanje z 99 leti.

Tabela 1: Maksimalne in minimalne vrednosti

	N	Min	Max
Finančni položaj vpliva na uporabo spletnega piratstva	97	1	5
Uspešnost študija/povprečje	101	6	10
Starost	100	18	31

Vir: lastno delo.

Najprej je podana tabela 2 o frekvenčni porazdelitvi o enem bolj pomembnih vprašanj v moji anketi, in sicer o uporabi spletnega piratstva. Iz tabele 2 je razvidno, da večina anketirancev uporablja spletno piratstvo. Vendar pa imamo v vzorcu dokaj dobro pridobljene rezultate z obeh strani, tako 60 s strani tistih, ki uporabljajo spletno piratstvo, in tudi 41 tistih, ki ga ne uporabljajo.

Tabela 2: Uporaba spletnega piratstva

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
DA	60	59,4 %	59,4 %
NE	41	40,6 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Naslednja frekvenčna porazdelitev v tabeli 3 je za vprašanje, ali finančni položaj vpliva na uporabo spletnega piratstva. Iz tabele je razvidna večja porazdelitev odgovorov k višjim številkam, ki predstavljajo večje strinjanje s trditvijo. Največja frekvenca odgovorov je pri številki štiri s frekvenco 32, ki predstavlja tretjino vseh odgovorov.

Tabela 3: Vpliv finančnega položaja

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
1 (ne vpliva)	7	6,9 %	7,2 %
2	12	11,9 %	19,6 %
3	31	30,7 %	50,3 %
4	32	31,7 %	82,0 %
5 (zelo vpliva)	19	18,0 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Tabeli 4 in 5 imata podobno frekvenčno porazdelitev, zato sem se ju odločil obravnavati istočasno. V obeh tabelah je od 101 možnega odgovora več kot 70 odgovorov za možnost da. Glede na ti dve porazdelitvi so se v vzorcu s kar očitno razliko strinjali, da je piratstvo nelegalno, in so se enako odločili tudi v drugi tabeli, ki pa prikazuje odgovore na vprašanje o izogibanju piratstva, če bi bile za ukvarjanje s piratstvom določene večje kazni.

Tabela 4: Nelegalnost spletnega piratstva 1

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
DA	77	76,2 %	76,2 %
NE	24	23,8 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Sledi še prikaz tabele 5 o vplivu hujših kazni na uporabo spletnega piratstva. Tu je predvsem zanimivo dejstvo, da čeprav se večina vprašancev zaveda nelegalnosti uporabe piratstva, pa jih vendar to dejstvo ne odvrne od nadaljnje uporabe.

Tabela 5: Nelegalnost spletnega piratstva 2

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
DA	71	70,3 %	70,3 %
NE	30	29,7 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

V našem vzorcu imamo tudi večinoma oziroma približno 70 % anketirancev, ki do trenutka anketiranja niso imeli opravka z večjimi težavami, ki lahko nastanejo tako pri uporabi spletnega piratstva kot tudi pri vsakodnevni uporabi računalniškega spleta, kar lahko vidimo v tabeli 6.

Tabela 6: Težave s spletnimi nevarnostmi

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
DA	30	29,7 %	29,7 %
NE	71	70,3 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

V tabeli 7 je prikazana porazdelitev uspešnosti študija, v tabeli 8 pa so podatki o mnenju študentov, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, o vplivu spletnega piratstva na njihovo študijsko uspešnost. V tabeli 7 je lepo razvidna razporeditev študijske uspešnosti, z najpogostejšo frekvenco pri učni uspešnosti 8, prav tako je večina preostalih odgovorov blizu temu povprečju z 20 odgovori za uspešnost 9 in 23 odgovori za uspešnost 7.

Tabela 7: Uspešnost študija

Učna uspešnost	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
6	3	3,0 %	3,0 %
7	23	22,8 %	25,7 %
8	51	50,5 %	76,2 %
9	20	19,8 %	96,0 %
10	4	4,0 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Obstaja tudi prevladujoče mnenje glede vpliva uporabe spletnega piratstva na študijsko uspešnost med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, da takšno ukvarjanje z nezakonitim pridobivanjem sredstev ne vpliva na njihove končne ocene. To lahko razberemo v tabeli 8.

Tabela 8: Vpliv piratstva na študij

Vrednosti	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
DA	16	26,7 %	26,7 %
NE	44	73,3 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Za konec pregleda frekvenčnih porazdelitev sem za lažji prikaz in boljše razumevanje vzorca pripravil porazdelitev glede na spol v tabeli 9. Pri spolu imamo v vzorcu prevladujočo večino anketirank, in sicer je bilo 75 anketirank in le 26 anketirancev.

Tabela 9: Frekvenčna porazdelitev spola

Spol	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
Moški	26	25,7 %	25,7 %
Ženska	75	74,3 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Pri frekvenčni razporeditvi starosti v tabeli 10 lahko opazimo, da se večina odgovorov giblje v starosti 19–25 let. Preostanek odgovorov so večinoma starejši anketiranci. Tu sem, kot že prej omenjeno eno anketo moral odstraniti iz analiz.

Tabela 10: Frekvenčna porazdelitev starosti

Starost	Frekvenca	Odstotek	Zbirni odstotek
18	3	3,0 %	3,0 %
19	22	22,0 %	25,0 %
20	6	6,0 %	31,0 %
21	11	11,0 %	42,0 %
22	17	17,0 %	59,0 %
23	14	14,0 %	73,0 %
24	10	10,0 %	83,0 %
25	8	8,0 %	91,0 %
26	3	3,0 %	94,0 %
27	3	3,0 %	97,0 %
29	2	2,0 %	99,0 %
31	1	1,0 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

9 ANALIZA IN PREVERJANJE HIPOTEZ

9.1 Prikaz analiz in preverjanje hipotez

Hipoteza 1: Študenti, ki se s piratstvom ne ukvarjajo, imajo v povprečju višjo učno uspešnost kot študenti, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.

- **Raziskovalno vprašanje 1:** Ali uporabljate spletno piratstvo? Uspešnost študija/povprečna ocena?
- **Ničelna domneva (H0):** Študentje, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, imajo statistično značilno enako ali manjšo študijsko uspešnost kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.
- **Alternativna domneva (H1):** Študentje, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, imajo statistično značilno večjo študijsko uspešnost kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ukvarjajo.
- **Opravljen test:** primerjava dveh aritmetičnih sredin za neodvisni merjenji.

Tabela 11 prikazuje statistiko pri prvem testu. Na analiziranem vzorcu ni bilo možno potrditi alternativne domneve, prav tako je tudi mogoče, da vpliv uporabe piratstva na končno učno uspešnost ni dovolj velik, da bi bil to pomemben dejavnik pri študiju. Bi pa seveda proučevano hipotezo raje preverjal na večjem vzorcu.

Tabela 11: Statistika pri testu 1

	Porazdelitev	N	Povprečje	Standardni odklon
--	--------------	---	-----------	-------------------

se nadaljuje

Tabela 12: Statistika pri testu 1 (nad.)

	Porazdelitev	N	Povprečje	Standardni odklon
Uspešnost študija povp.	Da	60	7,93	0,82
	Ne	41	8,07	0,88

Vir: lastno delo.

Tabela 12 prikazuje rezultate prvega opravljenega testa. Na podlagi vzorčnih podatkov ne moremo zavrniti H_0 pri točni stopnji značilnosti $p = 0,529$.

Tabela 13: Rezultati testa 1

Uspešnost študija	F	Stat. znač. (1-smerni test)	T	df	Stat. znač. (2-smerni test)	95-% odstotni interval zaupanja	
						Spodnja	Zgornja
Predpostavljena enakost varianc	0,40	0,529	−0,82	99,00	0,415	−0,48	0,20
Brez predpostavljene enakosti varianc			−0,81	82,21	0,422	−0,48	0,20

Vir: lastno delo.

Hipoteza 2: Študenti, ki se s spletnim piratstvom bolj ukvarjajo, imajo boljše digitalno znanje kot tisti, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.

- **Raziskovalno vprašanje 2:** Kako dobro je vaše digitalno znanje? Ali uporabljate spletno piratstvo?
- **Ničelna domneva (H_0):** Študentje, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, imajo statistično značilno enako ali slabše digitalno znanje kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.
- **Alternativna domneva (H_1):** Študentje, ki se ukvarjajo s spletnim piratstvom, imajo statistično značilno boljše digitalno znanje kot študentje, ki se s spletnim piratstvom ne ukvarjajo.
- **Opravljen test:** kontingenčna tabela.

Tabela 13 prikazuje statistiko pri drugem testu. Zanimivost, ki se je pojavila pri tej analizi, je, da ni velikih razlik pri razporeditvi digitalnega znanja med študenti, ki uporabljajo piratstvo, in študenti, ki ga ne uporabljajo. Spet bi hipotezo preveril na večjem vzorcu, vendar pa glede na rezultate ni pričakovati drugačnih ugotovitev.

Tabela 14: Statistika pri testu 2

			Ali uporabljate spletno piratstvo?		Skupaj
			Da	Ne	
Kako dobro je vaše digitalno znanje?	Zelo dobro	Števec	13	4	17
		Stolpec %	21,7 %	9,8 %	16,8 %
	Dobro	Števec	21	17	38
		Stolpec %	35,0 %	41,5 %	37,6 %
	Povprečno	Števec	23	18	41
		Stolpec %	38,3 %	43,9 %	40,6 %
	Slabo	Števec	3	2	5
		Stolpec %	5,0 %	4,9 %	5,0 %
Skupaj		Števec	60	41	101
		Stolpec %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Tabela 14 prikazuje rezultate drugega opravljenega testa. Na podlagi vzorčnih podatkov ne moremo zavrniti H_0 pri točni stopnji značilnosti $p = 0,473$.

Tabela 15: Rezultati testa 2

	Vrednost	df	Asimptotična značilnost
Pearsonov hi-kvadrat	2,51	3	0,473
Razmerje verjetij	2,66	3	0,448
Linearna povezava	1,09	1	0,297
N veljavnih primerov	101		

Vir: lastno delo.

Hipoteza 3: Študentje, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi, se spletnega piratstva bolj poslužujejo kot tisti z negativnimi izkušnjami.

- **Raziskovalno vprašanje 3:** Ali ste imeli kdaj težave s spletnimi napadi, kot so vdori v sistem, virusi in podobno? Ali uporabljate spletno piratstvo?
- **Ničelna domneva (H_0):** Med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, je statistično značilno manjše ali enako število študentov, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi.
- **Alternativna domneva (H_1):** Med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, je statistično značilno večje število študentov, ki niso imeli negativnih izkušenj s spletnimi napadi in virusi.
- **Opravljen test:** kontingenčna tabela.

Tabela 15 prikazuje statistiko pri tretjem testu. Največje presenečenje pri analizi hipotez se je pojavilo ravno pri tem primeru. V vzorec mi je presenetljivo uspelo zajeti študente iz obeh skupin, ki so imeli in tudi niso imeli izkušenj z nevarnostmi uporabe spletnega piratstva. Tako kot pri prvi skupini so tudi pri drugi anketiranci v obeh primerih imeli že težave s

spletnimi vdori, virusi in s podobnimi nevarnostmi, pa vendar ni videti, da bi te nevarnosti močno vplivale na uporabo spletnega piratstva.

Tabela 16: Statistika pri testu 3

Ali ste imeli kdaj težave s spletnimi napadi, kot so vdori v sistem, virusi in podobno?			Ali uporabljate spletno piratstvo?		Skupaj
			Da	Ne	
	Da	Števec	20	10	30
		Stolpec %	33,3 %	24,4 %	29,7 %
	Ne	Števec	40	31	71
		Stolpec %	66,7 %	75,6 %	70,3 %
Skupaj		Števec	60	41	101
		Stolpec %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Vir: lastno delo.

Tabela 16 prikazuje rezultate tretjega opravljenega testa o povezavi pogostosti negativnih izkušenj študentov s piratskimi vsebinami. Na podlagi vzorčnih podatkov ne moremo zavrniti H_0 pri točni stopnji značilnosti $p = 0,381$.

Tabela 17: Rezultati testa 3

Kontingenčna tabela					
	Vrednost	df	Asimptotična značilnost	Natančna statistična značilnost (2-smerni test)	Natančna statistična značilnost (1-smerni test)
Pearsonov hi-kvadrat	0,93	1	0,334		
Razmerje verjetij	0,95	1	0,331		
Fisherjev natančni test				0,381	0,229
Popravek kontinuitete	0,55	1	0,457		
Linearna povezava	0,92	1	0,337		
N veljavnih primerov	101				

Vir: lastno delo.

Hipoteza 4: Več kot 50 % študentov meni, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva odvrnile več ljudi od uporabe.

- **Raziskovalno vprašanje 5:** Ali se strinjate s trditvijo, da bi se več ljudi izogibalo piratstva, če bi bile v zakonu določene hujše kazni?
- **Ničelna domneva (H_0):** Delež študentov, ki se strinja, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva od uporabe odvrnile več ljudi, je manjši ali enak 50 %.
- **Alternativna domneva (H_1):** Delež študentov, ki se strinja, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva od uporabe odvrnile več ljudi, je večji od 50 %.
- **Opravljen test:** z preizkus za delež.

Tabela 17 prikazuje rezultate četrtega opravljenega testa. Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnemo H_0 pri zanemarljivi točni stopnji značilnosti $p = 0,000$ in sprejmemo sklep, da bi večje kazni uporabe spletnega piratstva od uporabe odvrgle več ljudi. Tabela prikazuje mogoče najbolj zanesljivo pričakovan odgovor, saj se je v velikem številu pregledanih drugih študij na isto temo ponovil isti rezultat. Vendar sem ga še vedno hotel preveriti tudi na mojem vzorcu.

Tabela 18: Rezultati testa 4

Ali se strinjate s trditvijo, da bi se več ljudi izogibalo piratstva, če bi bile v zakonu določene hujše kazni?	Kategorija	N	Opazovana lastnost	Preizkusna lastnost	Natančna statistična značilnost (2-smerni test)
	Da	71	0,70	0,50	0,000
	Ne	30	0,30		
Skupaj		101	1,00		

Vir: lastno delo.

Hipoteza 5: Študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.

- **Raziskovalno vprašanje 5:** S katerimi izmed naštetih dejavnosti se najpogosteje ukvarjate?
- **Ničelna domneva (H_0):** Med študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, je manj ali enako kot 50 % takšnih, ki se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.
- **Alternativna domneva (H_1):** Med študenti, ki spletnega piratstva ne uporabljajo, je več kot 50 % takšnih, ki se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami.
- **Opravljen test:** Hi-kvadrat preizkus za porazdelitev.

Tabela 18 prikazuje statistiko pri petem testu. Kot kaže izvedena analiza, obstaja povezava med uporabo spletnega piratstva in ukvarjanjem z drugimi aktivnostmi. Seveda bi za bolj trdne dokaze potrebovali večji vzorec, na katerem bi ponovili raziskavo. Zanimivo bi bilo tudi raziskavo razčleniti na več posameznih delov in poiskati odgovore na različna vprašanja, kot so:

- Kaj točno je razlog za neukvarjanje s spletnim piratstvom? Mogoče nepovezanost različnih vsebin, pomanjkanje časa, znanja itd.?
- Ali določena področja bolj vplivajo na neuporabo spletnega piratstva, npr. ali športne aktivnosti bolj pripomorejo k izogibanju takšnim aktivnostim kot umetnost in druge aktivnosti?

Tabela 19: Statistika pri testu 5

Vrednost	Opazovani N	Pričakovani N	Ostanek
Šport	19	10,00	9,00
Umetnost	5	10,00	-5,00
Digitalne vsebine	8	10,00	-2,00
Drugo	8	10,00	-2,00
Skupaj	40		

Vir: lastno delo.

Tabela 19 prikazuje rezultate petega opravljenega testa. Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnilo H_0 pri točni stopnji značilnosti $p = 0,010$ in sprejmemo sklep, da je delež študentov, ki se v prostem času bolj pogosto ukvarjajo s športom, z umetnostjo in drugimi aktivnostmi ter manj z digitalnimi vsebinami, večji kot 50 %.

Tabela 20: Rezultati testa 5

	Hi-kvadrat	df	Asimp. značilnost
S katero izmed naštetih dejavnosti se najpogosteje ukvarjate?	11,40	3	0,010

Vir: lastno delo.

9.2 Povzetek rezultatov in primerjava z ugotovitvami drugih raziskav

Rezultati analiz podatkov, pridobljenih z anketo, so pokazali, da ni statistično značilne razlike glede učne uspešnosti med študenti, ki uporabljajo spletno piratstvo, in tistimi, ki spletnega piratstva ne uporabljajo.

Negativne posledice in težave uporabe spletnega piratstva študente od uporabe ne odvrnejo, prav tako na uporabo spletnega piratstva digitalna pismenost nima prevelikega pomena, saj je za nezakonito pridobivanje različnih vsebin na spletu dovolj že dokaj osnovno računalniško in internetno znanje. Se je pa izkazalo, da bi večji poudarek na nezakonitost teh dejavnosti ter strožje in večje kazni po mnenju študentov v proučevanem vzorcu imeli največji vpliv na zmanjšanje uporabe piratskih spletnih strani.

Ukvarjanje s športnimi in drugimi aktivnostmi se je izkazalo za zanimivo področje, kjer lahko zaznamo razlike glede uporabe spletnega piratstva. Zaradi manjšega vzorca bi tukaj ponovil raziskavo in jo omejil na eno področje, saj so bile največje razlike zaznane ravno pri ukvarjanju s športnimi aktivnostmi.

Najbolj presenetljivo ugotovitev pa imamo pri analizi rezultatov glede izkušenj anketiranih študentov s spletnimi pastmi in nevarnostmi, ki se velikokrat pojavijo tudi pri ukvarjanju s spletnim piratstvom. Rezultati so pokazali, da nezakonitost spletnega piratstva in negativne posledice nimajo velikega vpliva na uporabo neprimernih virov. V mojem vzorcu so bili

odgovori razporejeni v zelo podobnih frekvencah, kjer se je našlo veliko študentov, ki so se s spletnim piratstvom še najprej ukvarjali, ne glede na možne težave pri takšnih dejavnostih.

Rezultati ankete so večinoma zelo podobni že pridobljenim rezultatom drugih strokovnih nalog in drugih večjih raziskovalnih del, narejenih na to temo. To je še posebno razvidno pri rezultatih o odnosu do kazni spletnega piratstva. Prav tako so moji podatki o populaciji, čeprav manjši, velikokrat zelo podobni večjim populacijam v drugih nalogah. V raziskavi mi ni uspelo pridobiti novih trdnih dokazov o povezavi med študijsko uspešnostjo in uporabo spletnega piratstva, ki bi potrdili obstoj povezanosti teh dveh pogojev. Prav tako takšne raziskave oziroma primerjave nisem zasledil pri drugih do sedaj objavljenih delih na to temo. Lahko pa potrdim tretjo hipotezo, in sicer da nevarnosti, ki so velikokrat prisotne pri uporabi spletnega piratstva, nimajo velikega vpliva na anketirance.

10 OMEJITVE RAZISKAVE

Kot prvo omejitev raziskave bi najprej izpostavil čas objave ankete. Brezplačna spletna anketa, ustvarjena s pomočjo spletnega portala IKA, je lahko objavljena največ tri mesece. Ker se je odzivnost študentov s časom povečevala, bi brez te omejitve lahko pridobil večji in boljši vzorec ter s tem boljše rezultate.

Kot drugo omejitev bi izpostavil zelo slab odziv na anketo s strani študentov. Tu je bila delno tudi moja krivda, saj sem anketo objavil med poletnimi počitnicami, kar je drastično spremenilo željo študentov do izpolnjevanja ankete. To sem še posebej lahko občutil ob ponovnem odprtju fakultet, saj je bil odziv študentov v tem času veliko boljši kot med počitnicami.

Posledica objave ankete med počitnicami je tudi malo manjši vzorec izpolnjenih anket, ki bi lahko, če bi anketo objavil v času boljšega odziva študentov, postal veliko večji. Z dovolj velikim vzorcem seveda pridobimo bolj zanesljivo kakovost in točnost podatkov ter posledično boljše rezultate analiz in testov.

Kot slabost oziroma omejitev lahko tudi štejemo, da je anketa narejena samo v slovenski različici, kar tujim študentom brez dobrega znanja slovenščine onemogoči izpolnjevanje ankete. Prav tako sem pri osebnem pridobivanju novih anket pri pogovorih z drugimi študenti uporabljal samo slovenščino, kar pomeni, da me možni tuji mimoidoči študenti niso mogli razumeti.

Med omejitve raziskave sodi tudi dejstvo, da sem vzorec pridobival neverjetnostno, in sicer sem anketo objavljajl prek Facebooka študentom, ki sem jih poznal. Prav tako sem ob ponovnem začetku delovanja Ekonomske fakultete osebno hodil do študentov in jih prosil za izpolnitev ankete.

11 SKLEP

V zaključni strokovni nalogi sem predstavil osnovne informacije in tudi trenutne ugotovitve na področju teme spletnega piratstva. Pridobljene informacije z različnih virov so se zelo hitro začele ponavljati. In sicer raziskave potrjujejo uporabo spletnega piratstva za pridobivanje različnih vrst vsebin. Odnos do piratstva je glede na že omenjene podatke podoben tako s strani študentov kot tudi drugega dela populacije sveta. Obstajajo pa seveda razlike v odnosu do spletnega piratstva med posamezniki glede na njihove osebne in družbene situacije, kot je na primer finančno stanje posameznikov ali družine.

V namen analiziranja vedenja študentov sem zbral vzorec študentov tako z Ekonomske fakultete v Ljubljani kot tudi drugih študentov s pomočjo objave ankete na spletu. Čeprav je bil začetni odziv na anketo v času poletnih počitnic zelo šibak, pa mi je ob ponovnem začetku novega semestra uspelo pridobiti dovolj velik vzorec, na katerem sem nato lahko opravil bolj osnovne analize vzorca in tudi preveril nekaj različnih hipotez na izbrano temo.

Moj vzorec je v osnovi vseboval podobno strukturo, kot druge pregledane naloge na temo spletnega piratstva. Prav tako so se pri rezultatih analiz različnih hipotez pojavile ugotovitve, ki so bile podobne z nekaterimi opravljenimi raziskavami. Sta se pa glede na predpostavljene hipoteze pojavili dve večji odstopanji od predvidenih rezultatov. Prvo odstopanje se pojavi pri rezultatih o povezavi študijske uspešnosti in uporabe spletnega piratstva, kjer glede na pridobljene podatke ni bilo možno zavrniti ničelne domneve. To pomeni, da v pridobljenem vzorcu ni obstajala dovolj močna povezava med proučevanima elementoma hipoteze. Druga večja neskladnost s pričakovanji pa se je pojavila pri tretji hipotezi, ki proučuje povezanost nevarnosti uporabe spletnega piratstva glede na odločitev o uporabi tako pridobljenih vsebin. V nasprotju z mojimi pričakovanji so se anketirani študenti s spletnim piratstvom ukvarjali ali ne ukvarjali, ne glede na nevarnosti in posledice izvajanja takšnih aktivnosti. Glede na pridobljene rezultate nevarnosti okužb z računalniškimi virusi in spletne prevare niso imele na študente močnega ali sploh nobenega vpliva.

V nekaterih primerih so se moja pričakovanja in tako zastavljene hipoteze izkazale za nepravilne. Vendar mi je, s pomočjo pridobitve zavrnitev hipotez, uspelo pridobiti nove informacije. S tem se v zaključni strokovni nalogi pojavi nov pogled na proučevano temo, ki smo ga pridobili ravno z negativnimi oziroma drugačnimi rezultati, kar pa lahko štejemo med novo znanje o proučevani temi.

LITERATURA IN VIRI

1. Akbulut, Y. in Dönmez, O. (2018). Predictors of digital piracy among Turkish undergraduate students. *Telematics and Informatics*, 35(5), 1324–1334.
2. Al-Rafee, S. in Cronan, T. P. (2006). Digital Piracy: Factors that Influence Attitude Toward Behavior. *Journal of Business Ethics*, 63, 237–259.

3. Aziz, M. (2023, 17. november). *Universities see a rise in piracy among students*. <https://thebeaverlse.co.uk/student-piracy/>
4. Czerniewicz, L. (2016, 16. marec). *Is it piracy? How students access academic resources*. <https://theconversation.com/is-it-piracy-how-students-access-academic-resources-55712>
5. Dionísio, P., Leal, C., Pereira, H. in Salgueiro, M. F. (2013). Piracy Among Undergraduate and Graduate Students: Influences on Unauthorized Book Copies. *Journal of Marketing Education*, 35(2), 191–200.
6. Gunter, W. D. (2008). Piracy on the High Speeds: A Test of Social Learning Theory on Digital Piracy among College Students. *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 3(1), 54–68.
7. Gunter, W. D., Higgins, G. E. in Gealt, R. E. (2010). Pirating Youth: Examining the Correlates of Digital Music Piracy among Adolescents. *International Journal of Cyber Criminology*, 4(1–2), 657–671.
8. Gopal, R. D., Sanders, G. L., Bhattacharjee, S., Agrawal, M. in Wagner, S. C. (2004). A behavioral model of digital music piracy. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 14, 89–105.
9. Harel, M. (2022, 14. december). *6 Ways to Stop Digital Piracy* [objava na blogu]. <https://www.viaccess-orca.com/blog/six-ways-to-stop-digital-piracy>
10. Hohn, D. A., Muftic, L. R. in Wolf, K. (2021). Swashbuckling Students: An Exploratory Study of Internet Piracy. *Security Journal*, 19, 110–127.
11. Higgins, G. E., Fell, B. D. in Wilson, A. L. (2006). Digital piracy: Assessing the contributions of an integrated self-control theory and social learning theory using structural equation modeling. *Criminal Justice Studies*, 19, 3–22.
12. Jindal, M. (2024, 15. januar). *History of Piracy – How did it Emerge?* [objava na blogu]. <https://bytescare.com/blog/history-of-piracy>
13. Justia. (2023, julij). *Piracy in the Entertainment Industry & Legal Penalties*. <https://www.justia.com/entertainment-law/piracy-in-the-entertainment-industry/>
14. Kini, R. B., Ramakrishna, H. in Vijayaraman, B. (2004). Shaping of Moral Intensity Regarding Software Piracy: A Comparison Between Thailand and U. S. Students. *Journal of Business Ethics*, 49, 91–104.
15. Konstantakis, N. K., Palaigeorgiou, G. E., Siozos, P. D. in Tsoukalas, I. A. (2010). What do computer science students think about software piracy?. *Behaviour & Information Technology*, 29(3), 277–285.
16. Krawczyk, M., Tyrowicz, J., Kukla-Gryz, A. in Hardy, W. (2015). “Piracy is not theft!” Is it just students who think so?. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 54, 32–39.
17. Lee, B., Fenoff, R. in Paek, S. Y. (2019). Correlates of participation in e-book piracy on campus. *The Journal of Academic Librarianship*, 45(3), 299–304.
18. Malin, J. in Fowers, B. J. (2009). Adolescent self-control and music and movie piracy. *Computers in Human Behavior*, 25(3), 718–722.

19. Moore, R. in McMullan, E. C. (2009). Neutralizations and rationalizations of digital piracy: A qualitative analysis of university students. *International Journal of Cyber Criminology*, 3(1), 441–451.
20. Rahim, M., Seyal, A. in Rahman, M. (1999). Software piracy among computing students: a Bruneian scenario. *Computers & Education*, 32(4), 301–321.
21. Ramayah, T., Ahmad, N. H., Chin, L. G. in Lo, M. C. (2009). Testing a Causal Model of Internet Piracy Behavior Among University Students, *European Journal of Scientific Research*, 29, 206–214.
22. Reiss, J. (2010). *Student Digital Piracy In The Florida State University System:an Exploratory Study On Its Infrastructural Effects*. <https://core.ac.uk/reader/236293990>
23. Rob, R. in Waldfogel, J. (2006). *Piracy on the High C's: Music Downloading, Sales Displacement, and Social Welfare in a Sample of College Students*. *The Journal of Law and Economics*, 49(1), 29–62.
24. Siegfried, R. M. (2005). Student Attitudes on Software Piracy and Related Issues of Computer Ethics. *Ethics and Information Technology*, 6, 215–222.
25. Sin, D. C., Anawar, S., Ayop, Z., Hassan, A., Othman, N. F. in Ali, N. (2021). Piracy in university: factors associated with digital piracy among multimedia students. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 99(20), 4747–4758.
26. Tomczyk, Ł. (2021). Evaluation of Digital Piracy by Youths. *Future Internet* 2021, 13.
27. TorrentFreak Publishing. (2024, 14 januar). *Top 10 Most Popular Torrent Sites 2024*. <https://torrentfreak.com/top-torrent-sites/>
28. Wu, W.-P. in Yang, H. L. (2011). A comparative study of college students' ethical perception concerning internet piracy. *Quality & Quantity*, 47, 111–120.
29. Zakonodaja.com. (brez datuma). *Kršitev avtorske pravice 158. člen*. <https://zakonodaja.com/zakon/kz/158-clen-krsitev-avtorske-pravice>

PRILOGA

Priloga 1: Končni izgled ankete

Uvodna stran

Uvod

Sem študent 3. letnika ekonomske fakultete in pripravljam zaključno seminarsko nalogo. Prosim, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Stran 1

Q1

Ali uporabljate spletno piratstvo?

Da

Ne

Q2

Ali poznate negativne posledice spletnega piratstva?

Da

Ne

Q3

Označite strinjanje z trditvijo: finančni položaj vpliva na uporabo spletnega piratstva?

Sploh se ne strinjam Popolnoma se strinjam

Urejanje opisnih label drsnika

Uredi

Urejanje opisnih label drsnika

Sploh se ne
strinjam

Vpišite
besedilo

Vpišite
besedilo

Vpišite
besedilo

Popolnoma
se strinjam

Q4

Ali menite, da spletno piratstvo nelegalno?

Da

Ne

Q5

Ali se strinjate s trditvijo, da bi se več ljudi izogibalo piratstva, če bi bile v zakonu določene hujše kazni?

Da

Ne

Q6

Kako dobro je vaše digitalno znanje? (znanje uporabe internetnih in računalniških vsebin)

Zelo dobro

dobro

povprečno

slabo

zelo slabo

Q7

Ali ste imeli kdaj težave z spletnimi napadi, kot so vdori v sistem, virusi in podobno?

Da

Ne

Q8

Uspešnost študija / povprečna ocena

510

IF (1) Q1 = [1]

Q9

Kateri izmed naštetih razlogov je za vas najpomembnejši razlog za uporabo spletnega piratstva?

Brezplačnost

Dostopnost

Enostavna uporaba

Q10

Ocenite povprečno uporabo spletnega piratstva na teden

Enkrat na teden

Dvakrat na teden

Trikrat na teden

Štirikrat na teden

Petkrat na teden

Več kot petkrat na teden

Q11

Ali menite da vaše ukvarjanje s spletnim piratstvom vpliva na vašo študijsko uspešnost?

Da

Ne

Q12

Zakaj ne uporabljate plačljive vire za iste vsebine?

Predrage cene

Piratstvo bolj enostavno

Dostopnost piratstva

Drugo:

Q13

Kateri izmed naštetih je najpogostejša spletna stran, ki jo uporabljate za spletno piratstvo?

Pirate bay

Partis

Torrentz2

YTS

Drugo:

ENDIF(1)

IF (2) Q1 = [2]

Q14

Kateri izmed naštetih razlogov menite, da je najpomembnejši razlog za uporabo spletnega piratstva?

Brezplačnost

Dostopnost

Enostavna uporaba

Q15

Če za iste vsebine uporabljate plačljive storitve, zakaj?

Nevarnosti piratstva,

Piratstvo prezahtevno,

Prenašanje podatkov traja predolgo,

Drugo:

Q16

S katero izmed naštetih dejavnosti se najpogosteje ukvarjate?

Šport

Umetnost

Digitalne vsebine

Drugo

ENDIF(2)

Q17

Spol

Moški

Ženska

Q18

Starost

Z številko

Q19

Stopnja študija

visokošolska stopnja

univerzitetna stopnja

magistrska stopnja

doktorska stopnja

drugo

Zaključna stran

Zaključek

Odgovorili ste na vsa vprašanja v tej anketi. Hvala za sodelovanje.